

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta šte. 18
Uredništvo za Trst:
Ulica Valdirivo 35/II., Tel. 29210

Poštno ček. račun: šte. 9-12410
Cena: Posamezna šte. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 14

Gorica - 5. aprila 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

RESNA BESEDA

Zadnje čase se pojavlja vedno več dejstev, ki nam dokazujejo novi tok sovražstva proti Slovincem v Italiji.

1) Blizajo se volitve v pokrajinski svet. Volivni zakon je razdelil našo peščico Slovencev v trinajst volivnih okrožij, v katerih ima povsod velikansko večino italijanski element. Slovence bi bili lahko združili v enega ali dva okraja, kjer bi prišli do besede. Tako pa je Slovincem zelo oteženo vsako uveljavljanje. Mi gledamo v tej razdelitvi, ki jo zakon predvideva, jasno zapostavljanje naše manjšine.

2) Slovensko občevanje je izrinjeno iz vseh uradov, izrecno nam je bilo zagotovljeno v mirovnih sklepkih in v vladni deklaraciji od dne 11. julija 1945. Nemo stojimo pred tem dejstvom, ki nam dokazuje, da nas ne marajo.

3) Imamo slovensko šolstvo, ki nam ga ni dala nobena italijanska vlada, ampak smo si ga sami priborili od nekdanjih okupacijskih oblasti, naša vlada ga danes samo tolerira in ga še do danes ni z nobenim zakonom uredila in zagotovila. Ali ni to res?

4) Deportiranci in »fojbe« sta dve besedi s katerima kujejo kapital zoper Slovence. Mi obsojamo najodločnejše komunistično početje zoper ljudi, ki so ga več let izvajali nad nekomunisti v naši deželi. Toda istočasno ugotavljamo, da je po »fojbah« veliko več Slovencev, nego Italijanov. Če izvajamo sramotno početje zoper našega nadškofa leta 1945, se ni istočasno menda zgodila nobena druga težka krivica zoper

ostalo italijansko duhovščino. Izmed slovenske duhovščine še leže, ali so pa ležala po »fojbah« trupla duhovnikov Bandelja, Piska, Obida, Piščanca, Sluga, Zavatlava in še koga drugega. Izmed vidnih osebnosti pa so med žrtvami Bric, Rejec, dr. prof. Sinigoj, dr. Petrič, štirinajst cerkijanskih žrtev in še mnogo, mnogo drugih.

Nikar niso torej »fojbe« in deportiranci rezervirane samo za Italijane, ampak veliko več Slovencev krijejo ta žalostna imena nego Italijanov. Ali naj je življenje Italijana

dragocenejše nego življenje Slovence? Zdi se, da je danes tako!

5) Krivice, katere so delali komunisti se danes poudarjajo in zopet poudarjajo, popolnoma tiho pa se molči o krivicah fašistov nad Slovence. Smrtne obsodbe posebnih tribunolov, požiganje vasi, smrti talcev, Rab in druga taborišča zloglasnega imena, o vsem tem časopisje molči. Prav je tako, pa molčimo tudi o tem drugem komunističnem divjanju in ne kujmo iz njega novih sovraštev in nemirov.

Je bilo hudo za vas in za nas — pa ta dejstva bi nas morala zblizati danes v medsebojnem razumevanju in upoštevanju, nikakor pa biti izhodišče novega sovražstva. S tem smo povedali svoje.

Vladna kriza v Italiji

Bliznje občinske in deželne volitve so močno razgibale življenje italijanskih političnih strank. Posebno tekoči teden je bil v tem oziru zelo važen. V Rimu se je vršil kongres združenih socialističnih strank PSLI in PSU, ki bi moral izreči odločilno besedo o njihovi dokončni spojitvi v eno stranko.

Da ustrežejo Romitovi želji z upanjem, da pride do končne združitve Romitovih in Saragatovih socialistov, so večeraj izstopili iz vlade vsi socialistični ministri.

Ta teden se je vršil prav tako v Rimu tudi narodni kongres italijanske komunistične partije. Ze dolgo so ta kongres napovedovali. Njegova važnost je predvsem v tem, ker mora izdelati smernice za nadaljno delo partije, ki misli ubrati neke nove poti po vrnitvi Togliattija iz Mo-

skve. Hočejo se namreč približati italijanskemu srednjemu sloju, ki je do sedaj stal ob strani in kazal precej nezaupanja do komunizma.

General Eisenhower

je dne 2. aprila uradno prevzel poveljstvo nad združenimi četami v Evropi. Sedaj je torej on dejanski poveljnik, ki ima vse k temu spadajoče pravice in oblasti.

Konferenca štirih namestnikov v Parizu v zadnjem tednu ni dosegla nobenih vidnih uspehov, čeprav so se nekateri izrazili, da je sedaj upanje na uspeh večje nego kdaj koli prej.

Airey-vo poročilo o Trstu

Pred svojim odhodom iz Trsta, je gen. Airey poslal na ZN svoje zadnje poročilo, katero se nanaša na dobo od začetka do konca leta 1950. Dočim so vsa prejšnja generalova poročila poudarjala predvsem nujnost izvedbe tristranskega predloga, se pa zadnje generalovo poročilo tega zelo previdno dotika. Dovolj jasno pa pove, da je možnost rešitve tržaškega vprašanja samo v direktnih razgovorih med Italijo in Jugoslavijo. S to svojo zadnjo izjavo je pa popolnoma razočaral italijanske šovinistične kroge, ki so v njem gledali glavnega pobornika za vrnitev Trsta Italiji.

Nemčija enakopravna

Dne 3. aprila so v zapadni Nemški republiki odpravili vse omejitve, ki so jih Nemcem naložili takoj po končani vojni. Sedaj smejo Nemci izdelovati v svoji industriji vse, kar hočejo, razen težkega orožja. Tudi jekla bodo smeli proizvajati neomejeno količino, če bo to potrebno za obrambo zapadne Evrope.

Potem ko so pred kratkim dobili pravico, da smejo ustanoviti zunanje ministrstvo, in po sedanjih odpravi omejitev v industriji je Nemčija postala skoro v polni meri suverena država, ki so v njej nastajene čete le kot prijateljske sile za obrambo in ne več kot zasedbena oblast.

To je velik uspeh Adenauerjeve politike in tudi čudnih razmer, v katerih danes živimo, ko se vsi bolj bojijo sovjetske invazije nego nemškega militarizma. Adenauer bo v priznanje svojega zadovoljstva nad doseženimi uspehi odšel 10. aprila

Mohamedanski svet se prebuja

Po Mohamedovi smrti leta 632 se je njegov nauk zelo hitro razširil iz Arabije preko Egipta čez Severno Afriko do Španije, kjer so Mavri ustanovili močno kraljestvo, ki je padlo šele ob koncu 15. stol. Na drugo stran se je Mohamedova vera razširila preko Male Azije in Mezopotamije v Perzijo in v daljnjo Indijo ter na indonezijske otoke. Ves ta ogromen svet od obal Atlantskega oceana do indonezijskega otočja veruje danes v Allaha in v njegovega preroka Mohameda. Včasih so bile tu močne države, arabska najprej, turška pozneje, ki so dolga stoletja tvorile največjo nevarnost za krščansko Evropo. V začetku novega veka so mohamedanske države začele propadati, zadnje je padlo turško cesarstvo med prvo svetovno vojno, ko je Turčija na strani centralnih velesil izgubila vojno.

S propadanjem moči mohamedanskih držav je nastala moč in oblast raznih evropskih velesil, ki so si začele deliti med sabo mohamedanski svet. Največje kose si je vzela Anglija, tako Egipt, Palestino, Sirijo, Ciper. Istočasno je politično obvladovala Mezopotamijo (sedaj Irak), Arabijo, Transjordanijo, Afganistan in do nedavna Indijo, kjer je hivalo okrog 80 milijonov muslimanov. Severno Afriko in Marok je zasedla Francija, Tripolitanijsko in Cirenajko Italija. Tako je bil ob nekem času po prvi svetovni vojni ves mohamedanski svet, razen mlade turške republike, pod tujim političnim vodstvom.

Ali istočasno so že sedaj začele tleti pod pepelom silne nacionalistične sile, ki so stopale vedno bolj na dan. Ves mohamedanski svet je zajel val narodnega prebujanja in želja po svobodi, kakor je v preteklem stoletju zajel Evropo in njene narode. Vsi ti, do tedaj politično odvisni narodi, so začeli misliti, kako bi se osvobodili od tuje politične nadoblasti. Najprej se je oglasil Maroko pod Abdel Krimom, ki se je po prvi svetovni vojni par let upiral Francozom in Špancem. Nato je prišla vrsta na Egipt, ki se sicer ni uprl, toda je dal vedeti Angležem, da želi biti v svoji hiši sam gospodar. Danes gre še samo za to, da bi Egipčani dobili popolno oblast tudi nad sueškim prekopom. Prav tako so si v večji ali manjši meri priborili neodvisnost ostali mohamedanski narodi: Irak, Perzija,

Afganistan, Pakistan v Indiji ter Indonezija, velika republika, ki jo tvorijo otoki med Indijo in Avstralijo in ki ima večino prebivalstva mohamedanske vere. Letos je dobila neodvisnost še Libija stara ital. kolonija. Vendar vsi ti narodi, čeprav imajo večinoma politično svobodo, ne uživajo še gospodarske neodvisnosti. Velika petrolejska polja v Mezopotamiji, Perziji, Arabiji so še vedno v rokah angleških in ameriških kapitalistov, ki jih izrabljajo in si delijo dobiček. Prav tako je v severni Afriki, kjer si Maročani želijo neodvisnost od francoskega pokroviteljstva. Zato danes mohamedanski svet na vsem širnem ozemlju od Atlantskega oceana do Avstralije močno vre. Ljudstva se dvigajo, ker si želijo popolne politične in gospodarske neodvisnosti. Iz te želje so nastali nemiri meseca januarja v Maroku, zato se upira Egipt, ki noče več priznavati veljavnosti pogodbi, ki jo je sklenil z Angleži leta 1936, zato tudi so padli strelji v Teheranu v Perziji, kjer je padel ministrski predsednik Razmara, ker se je skrajnim nacionalistom zdel preveč naklonjen tujcem. V Indoneziji in v Pakistanu, kjer so si ravno zadnja leta priborili popolno politično in gospodarsko neodvisnost, so sedaj mirni in skušajo pomagati sosedom iste vere, da bi tudi oni prišli do svobode. Za sedaj je pet arabskih držav Egipt, Arabija, Sirija, Irak in Libanon sklenilo tako zvano arabsko zvezo za zaščito vzajemnih koristi in neodvisnosti. Toda mohamedanski narodi iščejo še širše zveze. Zato so se leta 1949 zbrali v Karakiju, glavnem mestu Pakistana, ter ustanovili stalni Gospodarski svet vseh držav mohamedanske vere. Lani so v Teheranu te vzeli samo še bolj utrdili.

Iz povedanega se vidi, da gre naravni razvoj mohamedanskih narodov za popolno politično in gospodarsko neodvisnost na eni strani, na drugi pa za vedno tesnejšo povezanost vseh mohamedanskih držav med sabo. Na poti do tega cilja so prišli že zelo daleč v razmeroma kratkem času od prve svetovne vojne do danes.

Seveda ta borba mohamedanskih narodov za neodvisnost ni lahka, zlasti zato ne, ker so na njihovem ozemlju nagrmadena silna bogastva, posebno bogati petrolejski vrelci, ki jih zapadni narodi nočejo kar tako zapustiti. Od tod vsi spori, diplomatski, a tudi krvavi, na Bliznjem Vzhodu, v Severni Afriki in v Indiji ter Indoneziji. Eno pa opazoma pri tem: evropski narodi ne vztrajajo brezkompromisno na svojem stališču, temveč skušajo, ko prikipi sila do vrha, najti kompromisne rešitve. Tako so še nekam srečno rešili svoje zadeve Holanci v Indoneziji in Angleži v Indiji, ko se je ta razdelila v dve državi, Hindustan in Pakistan. Tako iščejo sedaj primerne rešitve v sporu z Egiptom, in upanje je, da bodo našli primerno rešitev tudi sedanjemu sporu v Perziji zaradi podržavljenja petrolejskih vrelcev. Poročila že pravijo, da so se začeli v tej smeri resni razgovori med perzijsko in angleško vlado. Ni dvoma, da bodo Angleži uspeli, kajti oni so mojstri v kompromisih.

Na Koreji

so zavezniške čete prekoračile 38. vzporednik na vsej dolžini in se sedaj pomikajo dalje. Mac Arthurjev predlog za mir so Kitajci odklonili.

Volitve v Italiji

Italijanska vlada je imela razne seje, na katerih je sprejela važne ukrepe. Predvsem ta, da se bodo občinske volitve vršile prihodnjega meseca junija. Nato so sklenili, da hočejo braniti dosedanje kupno moč lire, odobrili so proračun za prihodnje leto, ki izkazuje okrog 350 milijard lir primanjkljaja; sprejeli so razna določila o deželni avtonomiji Trentina in Spodnje Tirolske. Za nas je važno predvsem to, da so sprejeli dokončni načrt volivnih okrožij za prihodnje deželne volitve. Po tem načrtu so volivna okrožja za nas Slovence tako pristržena, da ne bomo mogli v nobenem okrožju izvoliti svojega slovenskega kandidata, ker bo v vsakem premalo slovenskih volivcev, da bi mogli izvoliti lastnega kandidata. To je očitna krivica, ki so jo brez dvoma skuhal v Gorici ter jo je vlada potrdila. Razni predstavniki slovenskih političnih strank so zaradi tega vložili protest pri goriskem prefektu ter poslali protestno noto tudi predsedniku v Rim, a bodo vsi protesti, kot vedno dosedaj, ostali brezplodni. Pri nas so se šovinistični krogi zakleli, da ne smemo imeti Slovencei

nobenih pravic, ter so pri tem dobili sodelovanje tudi vladnih zastopnikov. Zato gre na Goriškem in v Benečiji marsikaj tako, kot bi ne smelo iti.

Auriol v Ameriki

Francoski predsednik Auriol je dobro uporabil svoje bivanje v Združenih državah. Večkrat se je sestal s predsednikom Trumanom, zunanjim ministrom Achesonom, govoril je pred ameriškim senatom in poslansko zbornico ter na seji Združenih narodov. Poleg tega je imel razgovore z vrsto drugih ameriških osebnosti privatno in na raznih slavnostnih banketih, ki jih ni manjkalo. Predsedniku Auriolu je pomagala zunanji minister Schuman in druge osebnosti iz spremstva, tako, da so do podrobnosti pretčitali francoske in ameriške koristi ter načrte za bodočnost. Iz tega, kar so objavili, se da sklepati, da je predsednik Auriola obisk služil za utrditev francosko ameriškega prijateljstva in zveze za obrambo pred komunizmom.

Medtem so doma stavkali razni delavci kar naprej. Povišanje plač, ki so ga nekateri dobili, ni zadovoljilo delavcev in državnih uslužbencev, češ da je prenizko v primeri z draginjo. Francoski notranji položaj je vsled tega precej težak. Zato bodo verjetno razpisali nove volitve že v mesecu juniju v upanju, da bo novi parlament bolj kos težkim notranjim in zunanjim nalogam nego je sedanjji. Po vrh vsega so sedaj še ostri boji v Indokini, kjer izvajajo vietnamski vojaki močno ofenzivo.

Številčna moč vojska na svetu

Preračunali so, da ima SZ kake 4 milijone vojakov. Prav toliko menijo, da šteje kitajski vojska, samo da so sovjetski vojaki veliko bolj oboroženi nego kitajski.

Na drugi strani trdijo, da imajo države atlantskega pakta in njihove zaveznice približno enako število vojakov, oziroma da jih bodo imele, ko bo dokončana sedanja doba pripravljeneosti.

DRUGA NEDELJA PO VELIKI NOČI

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 10, 11-16)

Tisti čas je rekel Jezus farizejem: *Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir dá svoje življenje za ovce. Najemnik pa in kdor ni pastir in ovce niso njegove, vidi volka priti in ovce popusti ter zbeži, in volk ovce pograbi in razkropi. Najemnik pa zbeži, ker je najemnik in ga za ovce ni skrb. Jaz sem dobri pastir in poznam svoje in moje poznajo mene, kakor mene pozna Oče in jaz poznam Očeta; in svoje življenje dam za ovce. Še druge ovce imam, ki niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati: in poslušale bodo moj glas in bo en hlev in en pastir.*

Sedemdeset let so morali ostati Judje v sužnosti med Babilonei. Ko so se vračali domov, so našli porušene domove, uničene vinograde in razdejan krasni Salomonov tempelj. Ezdra, eden izmed voditeljev, se je zelo trudil za obnovo templja in zapuščene domovine. Nekoč je srečal v puščavi ženo, ki je pretresljivo jokala. Skoraj obupana je bila. Vprašal jo je: »Žena, zakaj obupuješ?« — »Izgubila sem sina-edinega ravno na njegov poročni dan,« pravi nesrečna mati. — »O, nespametna mati! Ti obupuješ zaradi sina, ki bi ga preje ali kasneje tako morala zgubiti. Niti ene solze pa ne potочиš zaradi požganega Jeruzalema in porušenega templja.« In pokazal ji je v daljavi razvaline mesta.

Nad mnogimi ljudmi bi se morali ponoviti enaki očitki. Toliko joka in stoka se sliši zaradi časnih nesreč. Kadar pa greh uničuje tempelj božji v sreih se tako skoraj nihče ne zmeni. Videti je torej, da je duša najbolj nepotrebna reč na svetu. Če zbolijo oči, je takoj vsa hiša pokonci, kar je lepo. Vse pa ostane mirno ob njegovem preklinjanju, ob njegovi lenobi za nedeljsko sveto mašo. Nihče se ne boji, da se bo

morda prav zaradi teh grehov za večno pogubil. Tu je gotovo veliko premalo prave ljubezni.

Starši večkrat tako lahkomišelnost puščajo svoje mladoletne otroke na razne nevarne zabave in se nič ne vprašujejo, kakšne bodo lahko posledice.

Jezus dela drugače. Da bi pokazal svojo veliko skrb za nas, primerja sebe dobremu pastirju. Svoje ovce hoče obvarovati za vsako ceno, celo za čeno življenja. Želi, da bi mi bili take ovce, ki poslušajo njegov glas. Pomagajmo mu tudi voditi nazaj tiste ovce, ki so zapustile njegov hlev in so zšle. Tu je dovolj dela za vsakogar. Največ bo storil naš dober zgle. Z molitvijo bomo izprosili milost spreobrnjenja.

Vsakdo izmed nas ima kakšno drago osebo, ki je bolna na duši — živi v grehah in je v nevarnosti pogubljenja. Morda je to oče, morda brat, ali sestra. Za te osebe imam pred Bogom še posebno odgovornost. Veliko nam zaupa Jezus, da mu smemo pomagati varovati ovce, da bi postal en hlev, ki bo poslušal enega samega Pastirja.

NEDELJSKA MOLITEV

O BOG, KI SI S PONIZNOSTJO SVOJEGA SINA ONEMOGLI SVET DVIGNIL; PODELI SVOJIM VERNIM TRAJNO VESELJE, DA BOŠ NJIM, KI SI JIH OTEL POGUBE VEČNE SMRTI, DAJAL UŽIVATI VEČNE RADOSTI.

Koledar za prihodnji teden

- 8. aprila. NEDELJA. 2. povelikonočna; Albert. škof.
- 9. PONEDELJEK. Marija Kleofa.
- 10. TOREK. Apolonij in tov. mučenec.
- 11. SREDA. Varstvo svetega Jožefa.
- 12. ČETRTEK. Lazar, tržaški mučenec.
- 13. PETEK. Ida, devica.
- 14. SOBOTA. Tiburej. mučenec.

BURN A

PRETEKLOST

MILOSTNE SLIKE SVETOGORSKE M. B.

Prihodnjo nedeljo spet na Sveti Gori

Novonastali božjepotni cerkvi na Sv. Gori je patriarh Marko Grimani leta 1544. daroval lepo sliko Matere božje. Ni znano, ali je omenjeni patriarh dal to sliko nalašč napraviti, ali jo je pa vzel iz svoje zbirke.

Ta milostna podoba je krasila glavni oltar do leta 1717. Dne 6. junija tega leta so sliko prvič dvignili iz oltarja in jo prenesli na Travnik v Gorico, kjer je bila slovesno kronana. Drugi dan so kronano milostno podobo zopet nesli na Sv. Goro.

Ko je znani cesar Jožef ztrl svetišče na Sv. Gori so sliko zopet sneli iz oltarja dne 28. januarja 1786. in jo prenesli v solkansko farno cerkev, kjer je ostala sedem let kot pregnanka.

Ko je bila leta 1793. božja pot na Sv. Gori zopet dovoljena in otvorena so na nedeljo dne 29. sept. 1793 milostno podobo zopet vzdignili iz Solkana in jo slovesno prenesli v goriško stolnico in odtod isti dan zopet na Sv. Goro.

Ob izbruhu prve svetovne vojne so milostno podobo zopet vzeli iz oltarja dne 25. maja 1915. Po sedmih dneh bivanja v Grgarju je končno prispela milostna slika dne 1. junija 1915. v Ljubljano v frančiškansko cerkev. Med tem je bila Sv. Gora do tal porušena. Tu je bila milostna podoba zopet dobrih šest let kot begunka. Dne 8. junija 1921. so podobo spet prenesli v Gorico v stolno

cerkev. Tu je milostna podoba čakala zopet skoraj poldrugo leto, dokler je niso dne 2. oktobra 1922. vnovič z velikansko slovesnostjo prenesli na Sv. Goro v zasilno cerkev.

Tu je ostala zdaj milostna podoba zopet samo 22 let. Med partizanskimi boji, ki so divjali okrog svetišča so radi varnosti leta 1943. sliko vnovič prenesli na varno v goriško stolnico.

Tu je ostala zopet vse do 1. 1947. Tega leta so jo hoteli meseca septembra ob razmejitvi prenesti na Sv. Goro. Pa glej! Čez noč so jo ukradli in odnesli neznanu kam. Nazadnje pa so jo tatovi izročili generalu frančiškanskega reda v Rimu.

V Rimu je nato slika vnovič čakala skoraj štiri leta na svojo vrnitev. Letos so jo končno prinesli na Kostanjevico. Preteklo nedeljo so jo prenesli v Solkan.

V Solkanu se ta teden vrši sv. misijon pred milostno podobo. V nedeljo dne 8. aprila bo pa milostna slika z veliko slovesnostjo prenesena v procesiji na Sv. Goro. Mi bomo vse to le od daleč gledali, ker ni upanja na udeležbo radi državnih meja.

Tako bo Marija, dvakrat begunka, enkrat pregnanka in enkrat jetnica zopet kraljevala na Sv. Gori.

Marija, bodi nam posredovalka miru, x x x. Ljubezni in zveličanja!

Iz življenja Cerkve

Švicarska kat. mladina

Organizacija kat. švicarske mladine se je zadnja leta zelo okrepila. Medtem ko je štela l. 1900 štiri tisoč članov in 68 odsekov, je narasla lansko leto na 32.505 članov in 661 odsekov.

50 letnica kamerunskih misijonov

Začetkom februarja t. l. so praznovali v Francoskem Kamerunu (Zap. Afrika) 50 letnico prihoda prvih misijonarjev v ondote kraje. Apostolski delegat za Francosko Afriko je ob tej priliki blagoslovil temeljni kamen nove katedrale v glavnem mestu Jaunde ter imel naslednji dan pontifikalno mašo na kraju, kjer so pred 50 leti postavili prvi misijonarji svojo prvo misijonsko postajo. Sv. maši je prisostvovalo kakih 20 tisoč vernikov. Popoldne so gojenici malega semenišča vprizorili v domačem jeziku »evandoe nekaj prizorov iz zgodovine prihoda prvih misijonarjev v deželo.

Prvi misijonarji v Kamerunu so bili nemški palottinci, ki so pa morali zaradi prve svetovne vojne že leta 1914. zapustiti deželo. Takrat je bilo v Kamerunu kakih 30 tisoč dobro organiziranih katoličanov. Dandanes je Francoski Kamerun razdeljen na 5 cerkvenih provinc ter šteje tri milijone in pol prebivalcev, od katerih je 513 tisoč katoličanov. Za katoličane skrbi kakih sto evropskih in 38 domačih duhovnikov.

„Laične misijonske pomočnice“ v Belgijskem Kongu

V Belgijskem Kongu delujejo že nekaj let sem tako zvane »laične misijonske pomočnice«, ki se udeležujejo predvsem na socialnem, zdravstvenem in šolskem polju. Tako so v Kolweziju organizirale za žene črnskih delavcev tečaj za gospodinjstvo, higijeno, nego otrok in podobne potrebe. Poleg tega so odprle kot nekako pripravnico za zakon posebno šolo za družinsko vzgojo s posebnim ozirom na zakonsko in družinsko moralo kakor tudi za verska vprašanja. Uspehi so razveseljivi, posebno ker se jim je posrečilo vzgojiti 50 domačih pomočnic, ki bodo imele kot črнке med črnikami nedvomno več vpliva in tudi uspehov kot tuje »bele« pomočnice.

Krščanska dobrotelost v San Francisku

V San Francisku razdelijo frančiškani cerkve sv. Bonifacija ondrotnim revežem do 1600 brezplačnih obedov na dan. V štirih mesecih so razdelili čez 130.000 obedov. To je najbrže največja tovrstna dobrotelna ustanova v Združenih državah Amerike.

EVTANAZIJA

Ta beseda, ki je grškega izvora, pomeni lahko in lepo smrt, torej smrt brez vsakega trpljenja. V prenešanem smislu pomeni umor težko bolnega človeka, da ga rešimo s tem neznošnega trpljenja. O evtanaziji se zadnje čase veliko govori in tudi javno debatira. Povod temu je dal znani film »Pravici je zadoščeno« (Giustizia è fatta) in Somerset Maughamova drama »Sveti plamen«. Tudi »Demokracija« se je v zadnji številki dotaknila tega problema in človeku se zdi, kakor da bi odpravila evtanazijo, in da jo smatra predvsem za psihološko-čustveni problem.

Toda evtanazija ni samo psihološko-čustveni problem, ampak v prvi vrsti moralni, pravni, npravnstveni problem, ki pa ga je katoliška morala že davno rešila. Evtanazija je v očeh sv. Cerkve, ki ima edina pravico soditi o moralnosti kakega problema, čisto navaden umor. Božja zapoved: Ne ubijaj!, velja tudi za ta slučaj. Nobenemu človeku ni dovoljeno umoriti sebe ali drugega, ker noben posamezen človek nima pravice do svojega ali tujega življenja. Gospodar življenja je le Bog. Le postavna javna oblast sme zaradi splošne blaginje kaznovati koga s smrtjo, a vedno le tedaj, če je kriv kakega velikega in v postavi predvidenega zločina. Tudi v silobranu je dovoljeno posamezniku, da se brani, da s silo odbije silo in da v ohranitev lastnega življenja, če ni drugega izhoda, napadalec tudi smrtno rani in ubije. Kako natančno jemlje sv. Cerkve peto božjo zapoved, razvidimo lahko iz dejstva, da oboja vse tiste zdravnike, ki prakticirajo tako zvano kranjotomijo (razsekanje) še nerojenih otrok, samo da morejo rešiti mater, ki bi brez te operacije z otrokom vred gotovo umrla. Sv. Cerkve sodi namreč, da je smrt otroka in matere v tem slučaju le naraven pojav, medtem ko je direktna usmritev otroka poseganje v božje pravice.

Če se sv. Cerkve že v tem slučaju tako

dosledna, koliko bolj dosledna in neizprosna mora biti, ko gre za evtanazijo, to je za umoritev človeka, samo da se mu skrajša njegovo trpljenje. Pri tem se sv. Cerkve ne more ozirati na kake čustvene razloge, ampak le na večno veljavna npravnstvena načela. Sicer pa je usmiljenje zagovornikov evtanazije do trpečih bolnikov zelo pretirano. Predvsem ima medicina vse polno sredstev na razpolago, s katerimi lahko odstrani ali vsaj omili trpljenje. Poleg tega je narava sama poskrbela za to, da s pojemanjem življenjske moči pojema obenem tudi občutljivost živcev in s tem tudi telesno trpljenje. Slavni fiziologi Savory, Morselli in mnogi drugi so mnenja, da človek ob smrtni uri sploh ne trpi in da se poslovi od tega življenja na podoben nečuten način, kot je prišel na svet. Dejstva, da se mnogi umirajoči zvijajo, premetavajo in ječijo, nas ne smejo motiti, saj se tudi božjastni ljudje obnašajo, kot bi neznanako hudo trpeli, medtem ko ne čutijo taktat v resnici nobene bolečine.

Če bi zagovorniki evtanazije dovolj premislili, kakšne posledice bi prinesla evtanazija, ko bi bila moralno in postavno dovoljena, bi svoježa stališča gotovo ne zagovarjali. Le pomislimo, v kakem večnem strahu bi živeli ubogi bolniki, če bi veljalo načelo, da se sme trpečemu bolniku vzeti življenje. Kateri bolnik bi se dal poklicati zdravnika, če bi vedel, da mu sme zdravnik vzeti življenje, samo da ga reši neozdravljive boleznin in z njo združenega trpljenja? In če bi bila evtanazija dovoljena, zakaj bi ne bilo dovoljeno, izpostavljati slabotne otroke in betežne starčke, ko so to že pred Kristusom razni narodi prakticirali, in zakaj bi ne smeli

zastupljati neozdravljivo bolnih in državo obremenjujočih oseb, kot je to Hitler delal?

Če bi zavladalo načelo o moralni upravnosti evtanazije, bi se tudi samomorom odprla široka vrata. Če smem namreč ubiti človeka, da mu odvzamem trpljenje, smem storiti isto tudi glede sebe, da se rešim trpljenja in ne samo telesnega, ampak tudi duševnega trpljenja, ki je dostikrat še hujše od prvega. In to napravim lahko s tem mirnejšo vestjo, ker do svojega življenja imam nedvomno večjo pravico, kot jo imajo drugi do mojega. Že iz teh kratkih razmišljanj, sklepamo lahko, na kako trhljih in šibkih temeljih stoni ta najnovjša umska in moralna zabloda.

V filmu in v gledališki igri se da seveda prikazati evtanazija kot čisto upravičeno in morda celo usmiljenja polno dejanje, saj se da na pr. tudi zakonska nezvestoba prikazati kot čisto upravičeno dejanje, in vendar ostane zakonska nezvestoba kljub še tako dobri psihološko-čustveni utemeljitvi to, kar je, to je neopravičljiva moralna zabloda.

Problem evtanazije je v prvi vrsti moralni problem, ki ga je katoliška cerkev že davno rešila. Kot zvesti sinovi sv. Cerkve se držimo njenega stališča, ker vemo, da je v verskih in moralnih vprašanjih nezmojljiva. Zato ne bomo prisostvovali ne filmom in ne dramsatičnim predstavam, ki prikazujejo problem evtanazije iz zgrešenega in naravnost nekrščanskega vidika, ker se nočemo izpostaviti nevarnosti, da bi pod vplivom psihološko-čustvenih reševanj tega vprašanja mogli postati nezvesti nezmojljivemu stališču sv. Cerkve, ki smatra evtanazijo kot čisto navaden umor.

A. P.

Potek agrarne reforme po slovenskih deželah

(Družabna Pravda 1950)

Vse doslej izvršene agrarne reforme so brez dvoma velikega pomena. Vedno so v vsaki državi predstavljale poizkus, kako na najbolj primeren in učinkovit način ustredi željam tistih množic, ki so imele pravico ali nalogo zemljo samo obdelovati, ne da bi bile kdaj njen samostojen gospodar.

Tudi slovenski kmečki človek se že skozi stoletja bori za pravico do zemlje, a do sedaj še ni vspel. — Kmečki upori so žalostno končali. Bič valpta in birača je bil posledje še strašnejše kakor prej na tlačane.

Z zemljiško odvezo v stari Avstriji je po revoluciji 1848 prišel le del kmetov do svojih pravic. Zato so se vedno znova oglašale zahteve za radikalnejših ukrepih. Te je prinesla prva svetovna vojna z agrarno reformo.

Po prvi svetovni vojni

V novembru 1918 je Narodno veče napovedalo izvedbo agrarne reforme na sledečih osnovah:

- 1) Odpravijo se vse fevdalne oblike in vezi;
- 2) kjer je kmečko prebivalstvo zelo pogosto naseljeno se odpravijo vsa veleposvestva in zemlja se razdeli med kmete;
- 3) razlastijo se vsa veleposvestva, ki so nastala med vojno in na račun vojnega stanja;
- 4) večje površine gozdov prevzame v upravo država, ki ho nudila bivšim lastnikom in kmetom možnost pridobivanja drv, stelje in prosto pašo;
- 5) prepove se oddaja zemlje v podnajem;
- 6) kmetje bodo dodeljeno zemljo odplačevali v dolgoročnih obrokih po minimalni ceni. Bivši lastniki, če so bili častniki v vojni, bodo prejeli delno odškodnino, do katere pa nimajo pravice pripadniki Habsburške dinastije.

Praktična izvedba agrarne reforme je bila poverjena ministrtvu za socialno politiko. Pozneje je bilo ustanovljeno ministrtvo za agrarno reformo. Obe sta se izkazali z neučinkovitim delom. Vpliv nekaterih političnih strank in bogatašev je preprečil praktično izvedbo že uzakojene agrarne reforme.

Leta 1929 je bilo ministrtvo za socialno reformo odpravljeno in je njegove posle prevzelo ministrtvo za poljedelstvo. Nato so te posle prenesli na banovine — stvar je vedno bolj zastajala.

V letu 1931 je bil objavljen nov zakon o agrarni reformi, ki je določil, da sme vsak veleposestnik obdržati največ 300 ha zemeljske površine. Vsa ostala zemlja se mora takoj razdeliti med kmete proti odškodnini, ki se plačuje v obliki najemnine, dokler se ne sklene kupna pogodba. Določena cena se odplačuje v 30 letnih obrokih s 4% obresti. Jamstvo prevzame država.

S tem zakonom so nameravali izvedbo agrarne reforme pospešiti. Vendar se zemlja ni dodeljevala samo kmetom, ampak

tudi vojnim dobrovoljcem in nekaterim nacionalnim organizacijam. Tako je kmet spet kratko potegnil, vrhu tega so pa tudi veleposestniki zakon izgravalni in zemljo »pod roko« prodajali bogatašem, ki so jo boljše plačali kot bi jo mogel kmet.

Proti temu izigravanju zakona oblast ni podzvela potrebnih ukrepov. Ni bilo pač resne volje za praktično izvedbo zakona.

Tako kmetje v Prekmurju, viničarji Slovenskih gorin in Haloz ter gozdni delavci in kočarji na Kočevskem niso prišli do svojih pravic.

Po razsulu Jugoslavije

V to stanje je prišla aprilska katastrofa 1941. Po njej je vsak okupator delal na vprašanju agrarne reforme po svoje, a vsi z istim namenom — uničiti slovenskega kmeta, ki se ni hotel potujčiti.

Madžari so v Prekmurju razveljavili svo agrarno reformo izvedeno po letu 1918. Zemljo so deloma vrnili veleposestnikom, deloma pa so jo smeli obdržati v najemu kmetje, dotedanji lastniki. V nekaterih primerih so dovolili sklenitev novih pogodb, toda zemljo je bilo treba še enkrat plačati.

Hitler je smatral zasedeni del Slovenije za obmejno nemško pokrajino in je v njej načrtno utrjeval nemški živelj. Neposredno po zasedbi je bila vsa zemlja veleposestnikov, cerkva in samostanov ter narodno zavednih kmetov proglašena za državno last. Ti kmetje so bili prisilno izseljeni v Srbijo in na Hrvasko. Brežiški in krški okraj sta bila izseljena skoraj popolnoma. — Urad za utrjevanje nemštva je razlaščno zemljo dodelili deloma kočevskim Nemcem, deloma pa je ustanovil državna posestva. Pregnanci v Srbiji in na Hrvatskem, kakor tudi oni v koncentracijskih taboriščih so bili v veliki večini pomorjeni ali pa so umrli od lakote. Do maja 1945 ni preostala več kot polovica tistih družin, ki so jih Nemci izgnali.

V po Italijanih zasedenem delu Slovenije ni bilo posebnih zemljiških sprememb. Glavno dejstvo je bila izselitev kočevskih Nemcev. To zemljo je prevzela italijanska družba »Emona« z namenom, da na njej kolonizira Italijane in v gotovem odstotku tudi Slovence, ter da začne izkoriščati bogastva kočevskih gozdov. — Uredba o zaplembi premoženja upornikov se na deželni praktično ni izvajala in zato zaradi nje ni bilo kakih zemljiških sprememb.

Komunistična agrarna reforma

V to stanje je prišla zasedba Slovenije po komunistih leta 1945. Že 25. avgusta tega leta je začasn komunistični parlament sprejel zakon o agrarni reformi in kolonizaciji. Načelo zakona je bilo: zemljo dodeliti tistemu, ki jo obdeluje. Dodeljena je bila zemlja samo tistemu poljedelcu, ki je sam ne posejudeje zadoosti in se v času narodno-osvobodilne borbe ni omadeževal s protinarodnim deloma. Posebne predno-

sti za dodelitev so imeli bivši partizani in njih svoji.

Razdelili so vsa veleposestva, ki so presegla 45 ha orne zemlje, brez ozira na to, ali so bili njih lastniki zasebniki ali pravne osebe. Glede cerkvenih posestev je bila sprejeta posebna določba, da zgodovinsko važne ustanove smejo obdržati največ 30 ha skupne zemlje, nobeno ostalo cerkveno posestvo pa ne sme presegati 10 ha skupne zemlje. — Osebe, ki jim je kmetijstvo samo stranski poklic, pa smejo obdržati največ 3 do 5 ha skupne zemlje. Popolnoma razlašeni so bili nemški državljani in vsi oni, ki so v času vojne aktivno sodelovali z okupatorjem ali bili pripadniki domačih izdajalskih organizacij.

Razlašenci niso prejeli nobene odškodnine.

Novi gospodarji dodeljene jim zemlje ne smejo prodati ali dati v najem skozi 20 let. Posebno odškodnino državi pa v vsakem primeru posebej določi državna komisija.

Po zimi 1945-46 se je na osnovi tozadavnega republiškega zakona pristopilo k praktični izvedbi agrarne reforme v Sloveniji. Razglasitev se je dosledno izvedla na škodo kmetov. Država je obdržala v svoji lasti vse gozdove in boljše komplekse orne zemlje, to je približno eno polo-

vico vse razlašene zemlje.

Krajevni ljudski odbori so na svojem področju razdeljevali razpoložljivo zemljo najprej partizanom in njih svojem. Ker je zemlje v večini krajev zmanjkovalo, drugi kandidati niso prišli v poštev.

Z izvedbo agrarne reforme verjetno ni bilo ustanovljenih mnogo novih kmetij v naših krajih. Saj so celo posamezni partizani prejeli le po 1-3 ha zemlje. Pomnožili so se na ta način le slovenski »bajtarje« ali malokmečka posest.

Ker posamezniki zaradi zmanjkanja sredstev in orodja in posebej zaradi premajhne količine zemlje niso bili v stanu zemljo obdelovati brez izgube, so se po komunističnem »nasvetu« ali boljše pritisku združili v »kmetijske obdelovalne zadrug«, ki uživajo posebno naklonjenost oblasti in se njih ustanovitve uradno propagira. (Glej o tem članek: Kmet posestnik ali kmet državni dninar v Koledarju celovške Mohorjeve družbe za leto 1951).

Kakor s prejšnjimi, tako tudi s komunistično »agrarno reformo« kmetje niso prišli do svojih pravic. Komunistični družabni red jih je nasilno vpregel v svoj voz. To je v skladu z komunističnim načrtom — vso zemljo čimprej kolektivizirati. S tem bi pa bilo tudi konec svobodnega kmečkemu stanu med Slovenci.

Komunistične reforme v Severni Koreji

Ameriška vlada je izdala zadnje čase poročilo o agrarni reformi, ki so jo izvedli komunisti v Severni Koreji. Poročilo temelji na podlagi opazovanj, ki so bila izvedena na licu mesta.

Poročilo pravi, da so komunisti, kakor hitro so prišli v Severni Koreji na oblast, razlastili zemljo ter jo razdelili med kmete, toda pod obvezo, da te zemlje ne smejo ne prodati ne oddati v najem in tudi ne obtežiti s hipotekami. Dejansko ti kmetje niso postali torej pravi gospodarji zemlje, ampak le državni najemniki, ki so morali državi kot najemnino četrtno svojih pridelkov. Poleg tega se ta četrtnina ni računala na podlagi prejšnjih pridelkov, temveč na podlagi prihodnjih, od komunističnih oblasti predpisanih pridelkov. Poleg teh dajatev so morali ti navidezni lastniki zemlje plačevati še posebne davke ter prispevati z različnimi »prostovoljnimi« dajatvami, kot na pr. z robotami na cestah, v rudnikih in v industrijskih podjetjih. Ob času žetve je ostalo kmetu le toliko pridelkov, da je mogel le za silo preživeti svojo družino.

Seveda se korejskemu kmetu tudi pred drugo svetovno vojno in med njo ni posebno dobro godilo, kajti ogromna večina zemlje je bila v rokah latifundistov. Od treh milijonov kmetijskih družin je bilo takrat polovico družin brez zemlje, ena tretjina je imela zemljo v najemu in le

ena šestina kmetov je obdelovala lastno zemljo. Večina kmetovalcev ni bila torej samosvoja. Imela je svojega gospodarja, toda po komunistični agrarni reformi so dobili ti kmetje ne samo enega, ampak vse polno novih gospodarjev, to je razne občinske, provincialne, regionalne uradnike in inšpektorje in seveda tudi povsod pričujočo komunistično policijo, ki so se trudili na vse načine, da bi odvzeli kmetu zadnjo mrvico neodvisnosti in da bi ga vključili v ogromni in neusmiljeni stroj državnega gospodarstva. Končni cilj agrarne reforme je bila kolektivizacija, to je po državljensko vse zemlje in spremenitev celotnega kmetijskega stanu v kmetijski proletarijat.

Kljub vsem tem reformam in kljub vsemu pritisku komunističnih oblasti se kmetijska produkcija ni povečala, temveč je celo padla, tako da ni dosegla niti one višine, ki je imela pred komunistično okupacijo.

Noben korejski kmet si ne želi sicer povrnitve prejšnjega latifundističnega sistema in njegovih neznosnih najemnin, toda tudi komunistične reforme so ga hudo razočarale in mu naložile bremena, ki so hujša od prejšnjih, in ki so napravile iz njega pravega tlačana. Pet let prisilnega in neplačnega dela je zadostovalo, da so spoznali korejski kmetje do dna vse dobrote komunistične diktature.

Pisatelj Anton Novačan umrl

Ni še dve leti, kar se je poslovil od Trsta dr. Anton Novačan in se odpeljal v južno Ameriko. Tudi on je izbral svobodo, rajši kot bi sprejel laskave obljube in ponudbe komunističnega režima. Ustvaril si je že prijeten domek v novi domovini, a nenadoma mu je 22. marca smrt pretregala nit življenja.

Anton Novačan je bil rojen l. 1887 v Zadobrovi pri Celju. Po poklicu je bil pravnik, pot pa ga je zanesla tudi v diplomatsko službo. Novačan je bil eden redkih Slovencev, ki je mogel v jugoslovansko diplomacijo.

Predvsem je Novačanovo ime postalo znano zaradi njegovega literarnega dela. Najprej sta izšla dva dela novelistične zbirke »Naša vase«. Pisatelj je na svoj način posegel v vaško življenje. Označuje ga: bližina narodi, naturalistično pojmovanje človeka, nasproti družbenemu redu pa rušilne težnje. Kasneje je pisal pesmi in izdal novoletno zbirko »Samosilnik«.

Končno pa se je Novačanova narava sprostila v dramo. Zelo naturalistično pisana je njegova drama »Velja«, v »Ilermanu Celjskem« pa je oživel zgodovino nekdanj tako mogočih Celjanov. Ta drama je njegovo najzrelejšo delo.

V Trstu je izdal svoje zadnje delo »Peti evangelij«, veliko pesnitev, za katero je zajel snov v Evangeliju. Razen tega je pisal prav v zadnjem času največ pesmi.

Pisatelj Novačan je zaključil svojo živ-

ljenjsko pot daleč od rodne zemlje. Velik del Slovencev za njegovo smrt niti ne bo zvedel. V slovenski kulturni zgodovini pa bo njegovo ime vendar ostalo. Naj v miru počiva v daljni argentinski zemlji!

Lep umetniški uspeh Goričana v Kanadi

Ni še dolgo, kar se je preselil iz USA v Kanado naš priljubljeni Goričan Mirko Renar. Dobil je mesto pevovodje na St. Michael's College. Mirko Renar kot izvrstni pevovodja — saj se še spominjamo njegovih dobro pripravljenih pevskih zborov iz Gorice — je pred kratkim že s svojim zborom javno nastopil.

Kanadski časopis »The Canadian Register« obširno piše o tem koncertu. Kritično izredno laskavo piše o celim koncertu, potem razčlenjuje posamezne pesmi in prihaja do zaključka, da ne more posebno mimo treh točk sporeda. »Te kažejo«, tako piše, »pravovernost Renarjevega okusa in njegove šole.« Koncert je spremljalo naravnost burno odobravanje in dolgotrajno ploskanje.

Našem goriškemu umetniku, ki je pred nedavnim nastopil s slovenskim zborom, tudi na torontskem radiu z velikim uspehom, naše iskrene čestitke! Veseli smo, da Slovenci v svetu z umetniškimi in kulturnimi nastopi govorijo velikim narodom, da živi nekje v Evropi tudi majhen, toda kulturn slovenski narod.

GOSPODARSTVO

AVSTRALIJA PROIZVAJA NAJVEČ VOLNE NA CELEM SVETU

Volna je dragocena surovina za oblačilno industrijo. V zadnjem času so se cene visoko dvignile, kar je predvsem posledica strah in špekulacija vsled vojne. Volno dobivamo večinoma od ove in zato je imajo mnogo tisti, ki imajo nepreštete črede ovac.

V l. 1949-50 je znašala proizvodnja volne v Avstraliji . . . 490.000 ton, Argentini . . . 209.000 » Novi Zelandi . . . 166.000 » USA (Amerika) . . . 130.000 » Južni Afriki . . . 90.000 »

Za primerjavo: Italija dobi od svojih 10 milj. ove kakih 10.000 ton volne. Če bi v Avstraliji razdelili volno na domače prebivalstvo, bi prišlo na vsakega več kot 50 kg volne.

SENO IZGUBI MNOGO VREDNOSTI

Danes dobro vemo, da ne zavisi vrednost gotove hrane ali krme samo od tega, koliko beljakovin, maščob in ogljikovih hidratov vsebuje, temveč tudi od drugih čimniliteljev. Čim bolj se človeški um pogloblja v snovanje in presnavljanje narave, tem bolj uvideva, kakšne važnosti so nekatere snovi v hrani in krmi. Brez teh snovi bi večkrat hrana ali krma sploh ne bila užitalna ali tečna in ne bi koristila.

Med temi snovmi, ki jih je v hrani ali krmi sorazmerno malo, so najvažnejši različni vitamini. Teh je odkritih že mnogo, mnogo jih je tudi že umetno sestavljenih in se jih lahko dobi v obliki zdravil.

S sušenjem in kuhanjem se izgubi mnogo vitaminov.

Pa povrnimo se k senu. V senu se nahaja mnogo manj vitaminov kot v sveži travi. Poleg tega izgublja seno tem več vitaminov, čim dalje časa se suši in čim slabše je spravljeno.

Da bi sušenje trave v seno čim bolj pospešili, sušijo danes travo marsikje že umetnim potom, v posebnih sušilnicah, kot sadje.

Kar se pa spravljanja tiče, je znanstvo ugotovilo, da vpliva kvarno na kakovost

seno svetloba, prosti zrak in visoka toplota. Zato svetujejo danes prehrabeni strokovnjaki, naj se seno hrani čimbolj stlačeno, v temnem prostoru in pri kolikor mogoče nizki toploti.

ARGENTINSKO ZMRZNJENO MESO

izvažajo predvsem v Anglijo, ki ima v Argentini skoraj vse velike klavnice in hladilnice v svojih rokah. Vsako toliko časa pa nastanejo med Anglijo in Argentino težave pri določanju cene za to zmrznjeno meso. Pri zadnjih pogajanjih je Argentina zahtevala ceno 120 šterlin za tono (240 lir za kg), a Anglija je to ceno odbila kot previsoko. — Sedaj pa je Argentina sporočila Angležem, da zahteva višjo ceno, češ, da je na svetu mnogo držav pripravljenih plačati višje cene. Med temi državami so tudi Italija, Belgija in Nemčija.

METABISULFIT STAVIJO V VINO

več ali manj vsi lastniki vinskih kleti, četudi to tajijo, Marsikdo pa ravna z metabisulfitom napak in zato nima tistega uspeha, kot si ga želi od tega, četudi ne zaželjenega, a dragocenega kletarskega pripomočka: saj za preprečevanje vinskih boleznim nimamo drugega sredstva.

Najsabše je kar stresti metabisulfit v sod z vinom. Na ta način dobi vino na dnu sode preveč žveplove kisline, vrhnja plast vina pa nič.

Mnogo boljše je obesiti metabisulfit v mali vrečici pri vehi v vino, da se tam sam raztopi. Ta način je dober za zdrava vina, pri katerih hočemo preprečiti kisanje ali kakšno drugo bolezen.

Najbolj smotno pa ravnamo, če metabisulfit najprej raztopimo v mali količini vina, zlijemo potem v sod in v sodu premešamo. Raztopiti pa se mora ves metabisulfit. — Vino se dobro premeša, če ga pri pipi točimo in pri vehi zopet zlijemo v sod. To delo lahko izvršimo tudi s črpalko — pumpo.

Metabisulfitu ne smemo raztapljati v toplem vinu, ker se v tem slučaju žveplove kisline izgubi.

Z GORIŠKEGA

† Župnik Anton Domenis iz Slov. Benečije

V četrtek 29. marca je preminul v svoji rojstni vasi Ažli upokojeni župnik č. g. Anton Domenis.

Rodil se je istotam leta 1869 ter bil posvečen v duhovnika leta 1895. Služboval je kot kaplan v Oblici, ter bil imenovan leta 1909 za župnika v Drenkju. Tam je deloval na verskem in narodnem polju polnih 35 let, do svojega zaslužnega pokojja. Pokopan je bil v petek 30. marca v rojstni Ažli ob veliki udeležbi duhovnikov sobratov in vernega ljudstva.

Pokojnik je bil goreč slovenski duhovnik in tudi mož z jekleno hrbenico. Nikdar ni klonil pred grožnjami fašističnih oblastnikov, ki so hoteli nasilno izbrisati vsako sled slovenstva v Benečiji.

Blagi in gostoljubni gospod Anton naj mirno počiva v Gospodu!

Krojni tečaj na Placuti

V ponedeljek 9. aprila zvečer se ponovno otvori v prostorih Dobrodelnega društva krojni tečaj. Za vpisovanje in potrebna pojasnila je pisarna odprta vsaki dan od 9. do 12. ure.

OPOZORILO

ZARADI TEHNIČNIH OVIR SE PROSVETNI VEČER V GORICI NI VRSIL PRETEKLO SREDO KAKOR JE BILO OBJAVLJENO V ZADNJI STEVILKI NAŠEGA LISTA. VRSIL PA SE BO PRIHODNJO SREDO, NA SPOREDU JE PREDAVANJE O EKVADORJU IN JUŽNI AMERIKI MISIJONARJA p. RIJAVCA. VIDELI BOMO TUDI LEPE SKILOPTIČNE SLIKE. VMES BO PRIREJENA TUDI MISIJONSKA LOTERIJA.

Preč. g. Ivan Remeč - umrl

Dne 27. marca 1951 je zaspal v Gospodu na Marofu pri Idriji starosta vse primorske duhovščine preč. g. Ivan Remeč, župnik in dekan biljanski v pokoj.

Rodil se je pokojnik v Šempasu dne 22. avg. 1864 in je imel tako 87 let. Služboval je v Podbrdu, na Stržišču, v Skrbini, na Vogrskem in končno v Slovencu v Brdih, kjer je več let opravljal tudi posle biljanskega dekana. Leta 1934 se je umaknil v pokoj. Vedno svež in nasmejan je nudil duhovno oskrbo in hiralnice na Marofu. Zadnje čase pa je bil nekaj duhovni oče vsega idrijskega kota, saj v Idriji ni že dolgo duhovnika.

Naj mu Bog bogato poplača za tako dolgo in tako vzorno delovanje v vinogradu Gospodovem.

Nov župni upravitelj

Preč. g. Stanko Pontar je bil dne 1. aprila 1951 imenovan za župnega upravitelja v Poggio Terz'Armata (Zdravčina). Upravljal bo tudi župnijo Sv. Martina na Krasu. Gorečemu duhovniku iz srea čestitamo in voščimo obilo božjega blagoslova.

Misijon v Solkanu

V nedeljo je začel sv. misijon v Solkanu. Glavni pridigar je č. g. župnik Albin Kjuder iz Tomaja. Za sklep tega misijona bodo slovesno prenesli iz Solkana čudežno sliko M. B. na Sveto goro. To bo v nedeljo popoldne.

Cerkvena imenovanja

Dne 26. marca je preteklo deset let, odkar se je vrsila v goriški stolnici prva goriška nadškofijska sinoda, ki je uzakonila naše krajevno cerkveno pravo. In ker so s tem dnem zapadla razna imenovanja, kot je določeno v cerkvenem zakoniku, so bili istega dne imenovani s posebnimi nadškofijskimi odloki:

1) Za prosinodalne župnike svetovalec: preč. g. Anton Rutar, župnik v Pevmi, ter preč. g. Ciril Sedej, župnik v Števerjanu.

2) Za prosinodalne sodnike: preč. msgr. dr. Božo Kjačić; preč. msgr. dr. France Močnik; preč. g. dr. Mirko Humar; preč. g. dr. Rudolf Klinec.

3) Za člane nadškofijskega upravnega sveta: preč. msgr. dr. France Močnik in preč. msgr. Alojzij Novak.

Žabnice

Zime letos kar noče biti konca. Velika noč je bila bela, saj je snežilo na samo velikonočno jutro. Še bolj pa nas je zasnežilo na velikonočni četrtek, ko je v dolini zapadlo snega skoro en meter, na Sv. Višarjah pa poldrugi meter. Ljudje se že sprašujejo, ali bo letos prišla pomlad ali bo večna zima.

Kljub temu smo imeli v cerkvi lepe velikonočne obrede. Božji grob smo tudi letos, kot vsako leto, naredili prav lep in okusen, saj velja za enega najlepših na Koroškem. Vendar je na Veliko noč moralo odpasti vstajenje, ker so bile poti preveč zasnežene. Pevski zbor nam je prav ubrano prepeval naše vedno lepe velikonočne pesmi. Nekaj pa nam pri letošnji Veliki noči ni ugajalo, in to so bili obredi velike sobote prenečeni na ponočne ure. Nam se kar čudno zdi, da je sedaj velika sobota tako suha.

Na belo nedeljo so nas razveselila naša dekleta z lepo pripravljenim zabavnim večerom. Igrale so več krajših iger, med drugim Bogato teto in V šoli življenja. Zaključile so s šaljivim prizorom in kupletom.

Prav zadovoljni smo z našimi dekleti, ki so se opogumile, da so nam kljub precejšnjim težavam, saj niso nikoli obiskovale slovenskih sol, pripravile ta lepi večer. Občinstvo je njihovo poštrevnost nagradilo z obilno udeležbo, saj je bila dvorana premajhna za vse. Hvala gre tudi režiserkam, č.č. šolskim sestram, ki se toliko trudijo za blagor naših deklet. Enim in drugim kličemo: Le tako naprej in še fante potegnite za sabo!

Prispevajte za darovi za Slovensko Alojzijevišče

NAŠA GOVORICA

»UH, SEM SE ZE NASTUFIRALA SUOJGA ŠTRAMBASTEGA MUOŽA!«

Kadar prekorači mož petdeseto leto, je kar verjetno, da vsak postane »štrambaste«. Za žene seveda! In je tudi res verjetno, da se starega moža ženske prej »nastufirajo«, kakor pa so se mladege. Čisto človeško je to in le s potrpljenjem lahko starejši zakonci premagujejo podobne težave. Saj poznate tisto zlato resnico, ki vsak čas drži: Potrpljenje je božja mast in bolj kot se z njo mažemo, več zasluženja si pripravimo že tukaj na zemlji.

Če bi dobro ne poznal tistega moškega, kateremu je zadnjič njegova žena v moji pričujočnosti zabrusila, da je »štrambaste«, bi si vsekakor ne vedel dosti pomagati s to oznako. Kaj naj nam pomeni beseda »štrambaste«? Ali isto kakor v italijanski? Italijanski štrambo označuje skoro vse napake, ki lahko doletijo človeka. Lahko si škilast pa si štrambo, lahko imaš krive noge pa si štrambo, lahko si že sploh čuden, čudaški in po italijansko si zopet štrambo. V naši vsakdanji govorici pa nam »štrambaste« pomeni predvsem n e r o d e n . »Ej, jej, ali je ta fant štrambaste...« N e r o d e n je, neroden; neroda da je kaj! »Uh, imam enga štrambastega moža...« Neroden je vaš mož, tako neroden, da kar stole prevrača po kuhinji... Moški pa tožijo, da so njihove žene štrambaste... Za pokoro jih imajo, zato ker so n e r o d n e ! Nerodne so, da Bog pomagaj!

Če sem kake stvari »stuf«, »nastufirano«, pravimo to lepo po slovensko, da sem s i t , da sem n a v e l i č a n česa. Žena je že naveličana svojega moža. Mož je pa tudi sit — da ne bomo samo zabavljali čez ženske — večnega fiziola na mizi! Ona se je »nastufala« — se je naveličala. Zdaj sem pa že »stuf« tega čakanja — sit sem, naveličan sem čakanja! O, ko bi bili kdaj »stuf« tudi teh neprestanih izposojenk iz italijanske! Da bi se naveličali govoriti tako nemarno, kot govorimo sedaj! Saj bo še vedno sem in tja ostala kaka beseda, ki je ne bomo mogli nadomestiti ker se je preveč ukoreninila v naši govorici, toda velika množina italijanskih izposojenk bo pobrala sila in kopita z našega Krasa!

Še en ovirka za danes! »Revirams«, »ne revirane... Nisem »reviralas« prit... Če ga »revirams« dobit... Nisem »reviralas« pisat pisma... Gre za popačenko italijanskega glagola »arrivare« in za italijanska rekla z njim v zvezi. Italijani pravijo: »non ci arrivos« v pomenu: n e z m o r e m t e g a ! Ali pa pravijo: »se ci arrivos« — v pomenu: č e s e m i p o s r e č i ! V slovensčini pa se glasi to čisto drugače!

Mati ni »reviralas« prit... Mati je bila tako zaposlena, da ni u t e g n i l a prit... Ženska je tekla za avtobusom in kričala: »Če ga reviram« dobit prou, če ne — pa ne...« Pravilno: ...Če se mi ga p o s r e č i u j e t i prav, če ne pa ne! Torej ne dobiti, ampak: u j e t i !

Studentka ni »reviralas« napisati nalogo. Pravilno: N i u t e g n i l a napisati nalogo. Včasih pa katera pravi, da ni »dosedela« napisati. Tudi to je narobe. Pravilno je le: u t e g n e m , u t e g n e š itd.

Mirniki - Škriljevo

Smo prav na skrajnem koncu, zato le redko pridemo na vrsto. Pozabljeni pa nismo in nas radi obiskujejo izletniki iz Trsta, Gorice in Vidma, ker že imeni naših vasi sta vabljivi: saj Mirnik pomeni kraj miru, Škriljevo pa opoko-soldan, kjer raste zlahkno vince.

Veliko noč smo domačini praznovali ob zvokih lepega zbornega petja, ki nas je spremljalo od zore do mraka. Pred dnem nas je zbudilo glasno petje, izletniki iz novega zvočnika na cerkvenem stolpu. Pesem za pesmijo se je glasila daleč po idrijski dolini in tja preko meje ter nas združila tudi s farani, katere je meja odtrgala od nas: ti so ob njej željno poslušali melodije

iz svoje farne cerkve. Ves griček s cerkvi-čo je bil razsvetljen od številnih lučk in čakal, da počasti vstalega Zveličarja, a žal je vreme to preprečilo. Med službo božjo nas je veselo presenetil nov cerkveni zbor, pomnožen s peveci vseh naših vasi.

Velikonočni ponedeljek nas je zbral pri sv. Lenartu v Škriljevo. Prvič je bila tu slovesna maša v lepo ozaljšani cerkvi in pri njej so Škriljevi s ponosom poslušali petje svojih fantov. V popoldanskih urah pa je Mirnik zaživel od veselih izletnikov, ki so semkaj prihitali av Emausa z različnimi vozili in občudovali lepo okolico.

Daj Bog, da bi naše vasice složno nudile rojakom in prijateljem še v bodoče zdravega plemenitega veselja: v cerkvi in v božji naravi.

S T R Ž A Š K E G A**V A B I L O**

V TOREK 10. t. m. BO V DVORANI MARIJINEGA DOMA. CESTA RISORTA 3 SPET SLOVENSKI VEČER. POSVEČEN BO GORIŠKEMU SLAVČKU, SIMONU GREGORČIČU. GOVORIL BO G. MAZORA, VMES BODO RECITIRALI GREGORČIČEVE NAJLEPŠE PESMI, RAZEN TEGA NAS BO RAZVESELIL TA VEČER TUDI PEVSKI ZBOR AKADEMSKEGA KLUBA JADRAN POD VODSTVOM dr. ZORKA HAREJA. ZAČETEK VEČERA OB 19.30. NE ZAMUDITE TE KULTURNE PRIREDITVE!

BAZOVICA

V nedeljo 15. aprila pridejo k nam igralci iz Sv. Križa in bodo vpriporili na našem odru popoldne ob 4h Anzengrublerjevo veliko igrvo v sedmih slikah »Krivoprisežnik«. Igra je zares lepa, zato naj si jo vsak ogleda. Mladi križki igralci nastopajo tokrat prvič pri nas.

ODER v BAZOVICI

v nedeljo 15. aprila ob 4h pop.

»KRIVOPRISEŽNIK«

Igrajo igralci iz Sv. Križa pri Trstu

Pridite!

Ricmanje

Pred štirimi tedni smo vas vabili, da pridete počastiti sv. Jožefa, sedaj vam pa lahko pomenimo, kako je bilo. Ostalo je pri starodavni navadi. Vkljub negotovemu vremenu se je nabralo mnogo ljudi, da skoraj za vse ni bilo v Ricmanjih prostora. Nekateri so prišli v cerkev samo »pokukate« ali se to ne, potem so se pa zabavali po gostilnah, ob dveh vrtiljakih in drugih zabavišjih. Zlasti popoldne je bila po cestah taka gneča, da se skoraj ni dalo priti skozi. — Prijatelji ostrica Jožeta« so letos naravnost pobožno proslavili njegov god. Delili so listke s sliko ricmanjske cerkve s podpisom. Niti zvezde ni bilo zraven. Pa ne verjamemo, da bi se res spreobrnil.

Lep vtis napravljala prenovljena cerkev. Prav prijetno se človek počuti v njej. Še lepa ho, ko se bodo popolnoma posušili zidovi. Dobro, da je izginilo iz cerkve nekaj stare navlake, ki je bolj spadala na podstrešje kakor pa v cerkev.

Zadovoljiva je bila udeležba pri sveti maši in pri večernih popoldne. Niti zunaj ni bilo takrat prevelikega vpitja, da bi motilo pobožnost. Ker pride za sv. Jožefa v Ricmanje tudi mnogo italijanskih vernikov, je res pametno, da je zanje posebej poskrbljeno za pobožnost v cerkvi.

Vsa slovesnost sv. Jožefa bi gotovo pridobila, če bi bilo mogoče na kakšen način drendaj po vaši vsaj nekoliko omejit.

Pesek

Pred nekaj dnevi smo dobili tako zaželeno električno luč. Za ljudi, ki so je vajeni, je to malenkost, za nas pa je velik dogodek. Naše vasice so sedaj celo ponoči razsvetljene, tako ni več nevarnosti, da bi kdo padel v kal ali zašel čez mejo. Z nami se veseli tudi Gročana.

Sedaj bi potrebovali še nadomestila za našo zamejsko župno cerkev. V Bazovico je daleč, zlasti ob slabem vremenu. Odkrito moramo priznati, da hodimo bolj malo v cerkev in resni ljudje vidijo, kakšne bodo posledice.

Ze dalj časa se ukvarjamo z mislijo, da bi si postavili večjo kapelo, kjer bi bila lahko večkrat sveta maša. Pripravi smo, da bi nam pri graditvi pomagala tudi občina. Če je za malo število otrok zgradila lepo šolo, bo gotovo za 300 ljudi pomagala graditi cerkev. Nekaj bi prispevali seveda tudi sami, zlasti s prostovoljnimi delom. Našli se bodo morda še kakšni drugi dobrotniki. S skupnim sodelovanjem bi bila v nekaj mesecih kapela tu. Upamo, da ne bo ostalo samo pri načrtih, ampak da bodo ti načrti postali resnica.

Nova maša v Bazovici

Lepote nove maše ne more skvariti niti deževno vreme. To se je očitno pokazalo preteklo nedeljo v Bazovici. V dežju so spremili g. novomašnika patra Veneslava številni duhovniki, znanci in rojaki v cerkev. Proti pričakovanju se je nabralo toliko ljudi, da je bila prostorna cerkev skoraj polna. Od vseh strani so prišli. Mnogo je bilo Kraševcih, ki živijo v Trstu. Slavnostni pridigar je poudaril, da duhovniki prinašajo ljudem mir Kristusov. Zato je za vne ljudi vsaka nova maša velik dogodek.

Ko smo odhajali iz cerkve, se nam je že smejalo sonce, ki je popoldne privabilo še več ljudi k večernici. Po večernih smo spremili g. novomašnika v dvorano, kjer je bila proslava materskega dne. Igra »Sirota Jerica« je lepo uspela.

Pohvalo zaslužijo bazovski pevci. Gotovo so imeli mnogo truda z vajami, toda naj vedo, da so razveselili vse udeležence

pri novi maši, zlasti pa gospoda novomašnika. Le pogumno naprejš!

Gospodu novomašniku patru Veneslavu smo hvaležni, da je pripravil Bazovci tako lep praznik.

Brežani, pridite v Ricmanje!

V nedeljo 15. aprila na praznik Vartstva sv. Jožefa priredijo vse vasi tržaškega Brega skupno procesijo za svetoletne od-pustke. Procesija bo šla iz Doline v Ricmanje. Tako bomo po cerkvenem naročilu enkrat skupno obiskali štiri cerkve in skupno izvršili predpisane molitve za sveti jubilej in obenem počastili sv. Jožefa, katerega drugi slovesni praznik se to nedeljo obhaja v Ricmanjih. Ko se je pred dvesto let prišla božja pot v Ricmanjih, so naši predniki, kot pravi zgodovina, večkrat v skupni procesiji šli prav po isti poti iz Doline v Ricmanje. Brežani želimo vsaj enkrat v tem stoletju to starodav-

no navado obnoviti. Vabimo vse prebivalce Brega k obilni udeležbi. To skupno procesijo priredijo župnije: Boršt, Boljunec, Dolina in Mačkolje. Vabimo tudi sosedo z bližnjega Krasa in iz Trsta za praznik sv. Jožefa v Ricmanje.

Gročana

Pred nekaj tedni smo se pohvalili, da so pri nas smrti zelo redke. Ta teden pa nas je zadela težka izguba. V nedeljo zvečer je umrla mlada mati Barbara Raeman. Čisto nepričakovano je Bog poklical k sebi. Z njo smo izgubili res veliko. Samo Bog ve, koliko dobrega je naredila. Nikdar se ni dala odvrniti od prave poti. Vedno je ostala zvesta Cerkvi. Skrbela je, da je redno prihajal »Katoliški glas« med nas. Skupaj žalujemo s hčerko Karmelo, z možem in sorodniki. Bog naj ji bo do-brotlen plačnik!

SLOVENSKI ODER V TRSTU

vpripori veseloigro iz šolskega življenja:

M A T U R A

Napisał Ladislav Fodor, prevedla Nada Konjedic
Režira Jože Peterlin, scena: Vilko Čekuta

O S E B E :

Dr. DVORNIK, ravnatelj gimnazije
Dr. ČEBULA, profesor filozofije
Dr. VRTAČ, profesor matematike
Dr. MAZOLČEVA, profesorica slovstva
Dr. MATIČIČEVA, profesorica latinščine
EMA ZOR, profesorica telovadbe
Dr. ERŽEN, profesor prirodepisa
Dr. LESKOVAR, profesor zemljepisa
Dr. TOMINEC, profesor stenografije
KATIJA SLAPAR osmošolke
MARA VRTOVEC »
MAJDA HROVAT »
ZORA VRHOVEC »
ANTON, šolski sluga

LUDVIK KLAKOČER
JOŽE PETERLIN
VILKO ČEKUTA
STANA OFICIJA
LOJZKA PETERLINOVA
TONČI TURKOVA
DRAGO PETKOVSEK
MARTIN GLOBOČNIK
MARIJAN STRUNA
KRASULJA SUHADOLČEVA
FRANKA FRANDOLICEVA
ZORA BOLETOVA
VIDA DOLHARJEVA
SLAVKO REBEC

Predstava bo v nedeljo, dne 15. aprila ob 20.30 v koncertni dvorani Ljudskega doma (ZVU) v Trstu
Vstop je dovoljen le z vabili, ki jih lahko dobite v Trstu - trgovina Lupša — na Opčinah - trgovina Podobnik v Barkoljah - drogerija Scheimer

Če se hočete zares od srca nasmejati in razvedriti ter imeti prijeten užitek, potem si takoj oskrbite vabilo, ki velja kot vstopnica!

Jugoslovanski obmejni pas

Določila o obmejnem pasu na jugoslovanski strani naše Goriške

Jugoslovanska oblastva so izdala pred kratkim nova določila glede bivarja in kretanja o obmejnem pasu.

V tem oziru moramo razočevati med državnimi mejnim pasovi in med državnim obmejnem pasom.

Državni mejni pas je zemljski pas vzdolž državne meje 100 m v globino državnega ozemlja. Nova določila pravijo, da bo na kraju vidno zaznamovan in da v njega ne sme nihče brez dovoljenja KNOJ-a.

Obmejni pas je ozemlje ob državni meji 15 km v globino.

PRISPEVAJTE

za † L. Kemperletov sklad!

Prebivalstvo obmejnih krajev ima posebno izkaznice zelene barve z napisom ob-mejni pas. S temi se vsakdo lahko kreta po celem obmejnem pasu lastnega in bližnjega okraja ter tudi po celi državi. Te vrste osebne izkaznice imajo tudi prebivalci izven obmejnega pasu, katerih okraj se pa nahaja po večini v obmejnem pasu ter se smejo tako kretati v obmejnem pasu lastnega okraja. Kraji goriškega okraja, ki spadajo pod obmejni pas so: Ajševica, Bilje, Bukovec, Cerovo, Dobrovo, Kambreško, Kojško, Kostanjevica, Kozbana, Kozana, Medana, Miren, Nablo, Opatje Selo, Renče, Ročinj, Šmartno, Št. Peter pri Gorici, Temenica, Vipolže, Višnjevik, Vojševica in Vrtojba.

Kraji tolimskega okraja pa so: Borjana, Bovec, Brečinj, Čiginj, Idrsko, Kred, Lavek, Log pod Mangartom, Logje, Sedlo, Sužid, Volče in Žaga.

V obmejni pas spada nadalje celotni Sežanski okraj.

žvižgajočim glasom, izkušal se dvigniti, a ni mogel.

Hlapec se je obrnil: »Po gospoda, po gospoda! Gospodar je pri koncu...«

Stekli so po starega župnika. Kmalu je prišel in z njim tudi grajski pisar Lichtenberg, ki je bil v službi grofova de Vaaneis, ki so bili sodniki in zapovedniki v vasi, da preišče, kako je z Velikonijevo smrtjo.

Župnik je šel v sobo h krčmarju, pisar pa je sedel v veži k mizi, razgrnil polo papirja predse, začel izpraševati hlapca, ki je videl Velikonijevo smrt, in vse zapisal.

Ko se je župnik vrnil iz Vrabečeve sobe, je bil njegov obraz blede in prestrašen, a oko mirno in pogled očetoški, ko se je ozrl po družini.

»Kaj je, reverende?« je vprašal pisar. »Mors nigra...« je odgovoril župnik. »Vrabcu ne morem več pomagati, le v sveto olje ga denem...«

Pisar je skočil kvišku, pobral papirje, se zavil tesneje v plašč in se poklonil. »Z Bogom, reverende, in recite ljudem, naj se čuvajo!«

Odšel je naglo, kakor bi mu gorelo za petami.

Župnik pa se je naglo obrnil k navzo-

čim in dejal: »Ljudje božji, molite in prošite Boga, naj odvrne od vas strašno nadlogo! Kuga je prišla v vas!«

»Kristus nebeski! Sveti Rok nas obvaruj!« so vzkliknili hlapci in vile deklet roke. Odhiteli so po sobah in se kmalu vrnili z zveznjaji in culami in se razbegnili po vasi in po cesti...

Župnik pa je s težkim srcem in z rosnim očesom odšel v cerkev, kajti slutil je hude čase.

Tačas pa je prišel po cesti od vipavske strani razečapan človek in se ustavil pred Martinovo kočo, iz katere je bežala družina.

»Kam pa tako naglo, ljudje? Ali gori v hiši, ali je vrag prišel po krčmarja?« je vprašal.

»Beži, križaj, — kuga je v hiši!« mu je zaklical pastir, ki je bil zadnji in je bežal za drugimi.

»Jaz se ne bojim. Nimam strehe, nimam zemlje, če me tudi vzame — škoda ne bo. In sveti Rok, moj patron, me tudi kar tako ne pusti k vragu...« je zamrmral križaj in se zleknil na kamenito klop pred hišo.

Prišel je župnik, da dene Vrabcu v poslednje olje, pred njim je trepetal mežnar. Le do vrat ga je spremljal in se tam obrnil.

ŠPORT

Nogometno prvenstvo:
Novara je držal v šahu Lazio (0-0); hitrost je diktirala boj v tekmi P. Patria-Bologna (2-0). MILAN zmagovalac po točkah proti Padovi (3-1) se vedno vodi pred ekipo Inter, ki je zadela strojico v Palermu. Brhka enajstotica Como je bila na tla lanske prveke (3-0!). Juventus ne reagira več... Popustila je tudi Sampdoria v Florenci (0-3). Proti koncu igre je Udinese povečala svoj »tempo« in si priborila obe točki (2-1 z Lucchese).

Šibko je držala Triestina v Bergamo (0-1) in dobro se je odrezal Genoa v vroči borbi proti Turinu (1-0).

Neapelj in Rim sta remizirala (0-0).
TOTOCALCIO za prihodnjo nedeljo: Portugallo - Italija 2.X; Italia B - Grecia 1; Fanfulla - Verona 1; Livorno - Siracusa X; Reggio - Catania 1; Salerno - Pisa 1-X; Spezia - Brescia 2-X; Treviso - Vicenza X; Alessandria - Sanremo 1-X; Forlì - Parma 1; Nissena - Foggia 2-X; Solvay - Piombino 2.

AVTOMOBILIZEM: v dirki po Siciliji (proga je merila 1080 km) so bili rezultati:

1. MARZOTTO (Ferrari 2650), ki je vozil v času 10:45:02 (100,459 na uro; izboljšan absolutni rekord sicilijanske proge); 2. Taruffi (Ferrari 2650).

Pri dirki se je dogodila huda nezgoda, katere žrtvi sta postala pilota La Motta (Alfa Romeo) in njegov sovozač.

Fiorenzo MAGNI - legendarni tekač - je prvi privozil na cilj v kolesarskem tekmovanju v Flandriji. Od 186 dirkačev, ki so startali v Gand, jih je znepla v Watte-reen le 19! Dirka je imela značaj oficialnosti ter je veljala za »Desgrange-Colomboc pokal«.

Prihodnjo nedeljo bodo kolesarji na progi Paris-Ronbaix.

Darovi za sklad L. Kemperleta

Dar župnije Sv. Ivana v Trstu 1000; neka oseba pri Novem Sv. Antonu v Trstu 200.— lir.

Scrna hvala!

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE SV. DRUŽINE«

Ob priliki biserne sv. maše nabrali pri razdeljevanju spominske knjižice *Scrna ura* prostovoljnih darov: R. K. 1000; R. K. 200; pri blagoslavljanju pirhov 1736; Karmela Milost 500; Matilda Hvalič 500; Rudolf Milost 1000; N.N. 100; Petejan Terezija 300; N.N. 1350; Ivan Rešič 300; E. Č. 9.40 kg bele moke, Pavla Maraz 325; dr. Avgust Sfiligaj v proslavo biserne sv. maše 1000; »Dobrodelno društvo« v Gorici 10.000.— lir in mnogo raznolične obleke za sirote.

Vsem našim dobrotnikom srčna hvala in zagotovilo molitve.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Prosimo vse dopisnike, da nam pošljejo rokopise do torka. Na poznejšo pošto se ne moremo ozirati.

Izšel je „PASTIRČEK“ za mesec april

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Dr. ALOJZIJ REMEC:

LETA 1682...

A zopet je zarozljalo tam na skrinji. Ključavnice so zvene, cekini so cingljali s tihim porgljivim cvetkom.

Martin Vrabeč je skozi napol zaprte trepalnice pogledal v kot in zopet ugledal tam smrt. Odprla je bila skrinjo, v roki je držala pest cekinov, rdečih, žarečih, stiskala in stiskala in skozi bele tenke prste je kapala kri...

Martina je obilil mrzel pot, zopet je hotel iztegniti roko v kot, da pograbi muško-to, a čudna onemoglost ga je prevzela, tako da se ni mogel geniti.

Odprl je popolnoma oči in se zagledal v smrt, izbuljil jih je, poslušal in polagoma se je vse zopet razgubilo v nič. Le vode so šumele zunaj po dolini, daleč nekje je pel slavec. Še nikdar ga ni poslušal Martin Vrabeč, a nocoj je pazil z bolesto pozornostjo na njegovo pesem, ko jo je zaslišal, in zdela se mu je kakor tolažba iz lepših ur, zdela se mu je, da prežene vse te grozne sanje, ki so ga s tako strašno resničnostjo mučile.

A slavec je umolknil, luna se je bila pomaknila naprej, žarki so končali svojo pot po sobi in črna tema je prišla. Zopet je šepetalo tu šepetalo tam, rožljali so ključki, zveneli cekini, Martin Vrabeč pa se je v vročini in omotici premetaval sem in tja. Davilo ga je in peklo v grlu in prsih, ni več vedel, da pride za črno, strašno nočjo zlato jutro, ker se je že boril s smrtjo.

In ko je prišlo sonce s svojo jutranjo glorio, se je Martin Vrabeč vil v zadnjih bolečinah.

Prišli so hlapci in deklet, ker gospodar ni tako dolgo vstal, in poslušali zunaj pred vrati. Vsi prestrašeni so bili, kajti dolji v sobi je ležal mrtvi mešetar dolg in črn na tleh, iz gospodarjeve sobe pa je prihajalo čudno ječanje in hropenje.

Slednjic se je opogumil velik hlapec Jernej in odprl vrata.

Napravil je par korakov v sobo in obstal pred posteljo.

»Gospodar, ali ste bolni?«

A Martin ga ni več poznal in ga ni razumel.
»Halo, ali si ti, Velikonja, konjski mešetar? Tam v skrinji je tvoj denar, vzemi ga in idi, odkoder si prišel!« je ječal z

Stopil je k oknu, prijel je za železne križe in se zagledal skozi razbito steklo v sobo, kjer je ležal Velikonja mrtev.

»Križaj, ali se ne bojiš? Črna smrt je v hiši in nas lahko vse pobere...« je dejal križaju.

»Niš se ne bojim...«

»Glej, v sobi leži konjski mešetar Velikonja mrtev. Ves obraz mu je očrnel. On je prinasel bolezen bogve odkoda.«

»Kaj, do sem da je prijezdil?« se je čudil križaj, vstal in pogledal v sobo.

»Saj res — snoči sem ga videl...« je nadaljeval. »Po cesti sem šel, luna je sijala jasno, v črničah je bila ravno enajsta. Umaknil sem se mu v grmovje. Spoznal sem ga — bil je Velikonja. Pa misliš, da je sam jezdil?«

»Seveda... Saj je sam tu umrl...« je odgovoril mežnar.

»Kaj še! Za njim je čepelo na konja belo, koščeno — bila je smrt. Za vrat ga je tiskala z dolgimi prsti in kimala z lobanjo in se režala, da so se bliskali beli zobje...«

»Beži, križaj! Tebi se ti je sanjalo, ali pa si bil pijan...« se je zasmjal mežnar, ki je hotel z malomarnostjo zakriti svoj strah. (Nadaljevanje)